

aan den oever der zee, dat God zelf in zijn woord tot Abraham, met de sterren aan den hemel gelijk stelde, en waarvan Hij tot Abraham, het kind des menschen, sprak: Tel ze, indien gij ze tellen kunt.

Ik uw God tel ze.

Maar uw vermogen, en de aard van uw weten, gaat het tellen van die beide te boven.

Telkens komt de Schrift op die tegenstelling tusschen de kennis Gods en de kennis van het kind des menschen terug.

Hij *teit mijn treden*, roept de liden op den aschhoop uit. Wat menschen, vraagt Jeremia, teit het cijfer van een swerm sprinkhanen? Wie teit de wolken die aan den hemel dooreenwarrelen? vraagt Job. Maar God teit zelfs uw tranen, en de schare der volmaakt rechtvaardigen, en de heerschers der engelen, die *niet* tellen kan, zijn ze niet tot in haar enkele deelen gekend, verkoren en daarom geteld van onzen God?

Rondom ons een, o, zoo kleine wereld, die we gemeten, geteld en gewogen hebben, — waarin we thuis zijn, en waarvan we althans den bodem een steek diep gepeld en nauwkeurig doorgrond hebben; maar buiten en om en boven en onder die kleine wereld die heel andere, de groote, de eindeloze, de onmetelijke wereld, dat wonder heel in de verte en in de diepte en in de hoogte, waarvan we een vagen indruk ontvangen, waarvan we ons een beeld in ruwe ontwerpen vormen, waarvan we het geheel ja, maar nooit de deelen, de veelheid maar nooit het enkele stuk kennen. Een oceaan dien we golven zien en dreunen hooren, en waarvan we weten dat hij vol weelderig geluise is, maar zonder dat we ooit zijn druppelen tellen, de scholen visch die er in spartelen opkomen, de planten die er in groeien uitmonteren, of de korrels zands die er in drijven berekenen zullen.

In dat alles is de diepte van de kennis en de rijkdom van het verstand onzes Gods, maar voor ons zijn buiten onze kleine, doorzichte en uitgetelde levenswereld, alle deze wegen des Heeren ondoorzoekelijk en het spoor van zijn werken ondoorgrondelijk.

Hier eindigt voor het kind des menschen alle doorzoeking. Er is geen doorgronden van Zijn verstand.

Maar dit nu juist is in den Heere onzen God het hoogste en het aanbiddelijke, dat voor Hem al de afkeer zijner Goddelijke kennis een is. Niet een gekend deel en een *vaag* deel. Maar al zijn schepping doorgrond en gekend met een volstrekt der kennis, die ons *niets* kennis van wat het *beste* kennen, o, nog zoo oneindig verre te boven gaat.

God kent elk insect in een swerm sprinkhanen, elke vlok in de sneeuwacht, elk haar op uw hoofd, beter dan gij elk uwer kinderen, ja, dan gij uw eigen hart kent.

Er is niets in eenig schepsel, noch wat zijn oorsprong, noch wat zijn bestaan, noch wat zijn gang en uiteinde, noch wat zijn verhouding tot andere schepselen betreft, of uw God omvat, doordringt en doorgrondt het met zijn kennis tot op den diepsten bodem en al de straallende zijner uitwerking langs.

Zoo is het met het haar op uw hoofd, zoo is het met elke star in den Melkweg.

Zoo is het ook met u zelve.

Heere, Gij doorgrondt en kent mij, Gij weet mijn zinnen en mijn optaan. Gij verstaat van verre mijn gedachten. Gij omringt mijn gaan en mijn liggen. Gij zijt al mijn wegen gewend. Als er nog geen woord op mijn tong is, zie, Heere, Gij weet het alles. Gij kent mij van achteren en van voren en Gij zet uw hand op mij. De kennis is mij te wonderbaar, zij is hoog, ik kan er niet bij!

Het staat dus niet eens zoo, dat wij wel niet de groote wereld van het heelal, maar dan toch onze kleine persoonlijke wereld *ganschelijk* kennen.

Integendeel, ook in die kleine persoonlijke wereld zijn wij zelve veelzins vreemdelingen. Wie kent zijn verborgen afwalingen? God is meerder dan ons hart en ook in dat hart kent Hij alleen alle dingen. Wie telde de haren zijns hoofds ooit, of weet de dagen des levens die hem zijn toegemeten?

Wij weten *niet* van die groote, slechts *een klein stukje* van deze kleine wereld, en die *én* die groote én die kleine wereld kent, kent niet door waarneming, maar kent uit zijn Besluit, en daarom op het allerhoogste kent, is de Heere. Hij alleen, die zelve nu ongevormden klomp zag, toen ge geboren werd in den schoot uwer moeder, en voor Wien alle deze dingen geschreven stonden, toen nog geen van die was.

Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o, God, uw gedachten, hoe machtig vele zijn hare sommen. Zou ik ze tellen? Harer is meerder dan des zands.

Ik kan er niet bij.

En toch met een nog niet halve kennis van dat miniatuur-wereldje dat we het onze noemen, beelden we ons telkens in, dat we tot een oordeel over alles wat omgaat en bestaat zeer wel bekwaam zijn.

Dat doet dan de één door te zeggen: Met wat ik niet zie, reken ik niet; en de ander door uit hetgeen hij ziet denkbeeldige lijnen te trekken, en zich nu voor te stellen, dat het zoo zijn moet, als hij het zich denkt.

En als God dan met zijn heilige openbaring komt, en een enkelen lichtstraal op ons donker pad wil werpen, dan stelt die onbehulpene mens als eerste beding van rechte kennis, dat dit licht der openbaring weg moet, want dat dit hem het zien uit eigen oogen belet.

Dat praat dan de één den ander na.

En het einde is dat allen samen ten slotte in eigen verkozene donkerheid wandelen.

Tot God de Heere ze voor dit vermetelen in hun wanwijsheden straffen komt.

In het groot, door in heel de menschenwereld spraakverwarring, en door spraakverwarring verdeeldheid, en door die verdeeldheid onrust en onzekerheid en wantrouwen te werpen.

En evenzo in het klein doet ons in de raadsliden van ons eigen leven, van ons eigen wederwaardigheden, van ons eigen lijden en zielverdrift, als in zoovele banden der hel en strikken des doods vast te klemmen en het hart te benauwen.

Tot de arme mensch pessimist wordt en ten slotte ganschelijk vertwijfelt, enkel omdat hij zich in wat hij zelf van zijn kleine wereld weet opduikt, en weigert het oog naar boven op te heffen tot Hem, die al het heil der sterren bij name roept, vanwege de grootheid zijner kracht, en omdat Hij sterk is van vermogen, en *ziet*, er wordt er niet één gemist.

Zoo wonderbaar nu als die sterren daar aan den hemel fonkelen, en door haar licht en afstand aller hemelen evenwicht bewaren, en elk der sterren een eigen roeping, een eigen glans, een eigen baan, en op die baan een eigen loop heeft, zoo ook zijn die kinderen der menschen

op deze aarde, van God gesteld, door God bij name geroepen, en door God zelve in zijn Besluit, tot één samenstel, dat we ons menschelijk geslacht of onze menschenwereld noemen, ineengezekt. En hoe ook in die menschenwereld en in dat menschelijk leven, de banen kruisen, en de vuren lichten of verdonkeren, en het evenwicht schijnt verbroken te worden, toch is er één oog, dat allen, en voor die allen alles, tot in het kleinste toe leidt, bepaalt en regelt, en doet uitloopen op het doel dat Hij er voor bestemd heeft.

Kondt ge daarin nu doordringen, zoo zou aller dingen loop en gang u klaar, licht als de dag en in helderen, doorzichtigen glans toestralen.

Nu ge dat *niet* kunt, stuit ge op het mysterie, staart ge op raadselen, tuurt ge op vraagtekens zonder eind.

Met het stukje der kennis dat ge van uw kleine wereld besit, kunt ge die nevelen niet wegvagen. Ze zijn te hoog. Ge kunt er niet bij.

Wat verstaat de opperman, die langs den steiger steenen opdraagt voor den toren die verrijst, van het bestek en het plan van den bouwmeester? Wat de soldaat, die trouw en dapper op zijn eenzamen post den vijand te lijf gaat, van het grootsche brede plan van den veldslag?

Wilt ge nu zelve de pees van uw kracht doorsnijden en uw levensmoed blusschen, zeg dan dat ge niets doet, en in niets rust, *er ge het begrijpt*. Dan zult ge als het kind zijn, dat weigert de letters te stamelen, als het niet eerst alle boek en schrift kent, waarvoor die letters dienen moeten.

Maar wilt ge niet een dwaas, en niet als het onnoozele kind zijn, dan doet ge als de held die op zijn veldheer, als de bouwnecht die op zijn bouwmeester, als de leerling die op zijn leermeester vertrouwt.

Dan *gelooft* ge in die kennis uws Gods die al uw kennis verre te boven gaat.

In Hem die de sterren teit, en ze bij name roept, en ook bij name roept zijn uitverkorenen, die Hij straks boven die sterren doet opklimmen.

Register op E VOTO.

Er is een naam-, zaak- en tekstregister op de vier Deelen van *E Voto* in gereedheid gebracht, dat voor de premie-intekenaars op dit werk verkrijgbaar wordt gesteld tegen den prijs van vijf en zeventig cents. Voor de overige koopers van *E Voto* tegen den prijs van een gulden vijf en twintig cents.

Premie-intekenaars op *E Voto*, die dit Register in hun bezit wenschen te hebben, worden hierna mede uitgenoodigd bij de abonnementsgelden voor de *Heraut* in Januari vijf en zeventig cents extra te voegen.

Zij, voor wie dit op opeens te veel mocht zijn, kunnen volstaan met in Januari 1897, in April 1897 en in Juli 1897 telkens bij het abonnementsgeld vijf en twintig cents op te zenden.

Aan alle premie-intekenaars, tevens abonneanten, die hierna voldoen, zal bedoeld Register, zoodra het van de pers komt, en de vijf en zeventig cents afbetaald zijn, franco aan huis worden toegezonden.

Amsterdam, 22 Januari 1897.

Een hospitaal voor Dr. Scheurer.

De toestand is onhoudbaar.

Kerken die een missionairen arts in Indië onderhouden, mogen en kunnen hem niet zonder hospitaal laten voorttobben.

Dat men ook voor China ijvert, is uitmuntend, maar het heeft zijn noot houding, dat onze arme kerken de rijke kerken van Amerika aan een nieuw hospitaal in China gaan helpen, en inmiddels haar eigen medische Zending hulpeloos en ontbloot laten staan.

De kerken voor vier hospitalen zijn nu in China zijn gaan zorgen, besteden 'sjaars voor haar kerkelijk leven en voor de Zending samen een som van drie miljoen tweemaal honderdduizend Gulden, buiten de armverzoeking. En wij, die allen saam nauwelijks even één derde van die som kunnen besteden, zijn zullen nu onze eigen Zending laten verkwijnen, en de rijke Amerikaansche kerken gaan bijsprijnen.

Metterdaad wij vragen in ernst, of één ernstig man zulk een handelwijze verdedigen kan.

Indien ge eerst voor de Zending uwer eigen kerken naar behooren hadt gezorgd, en ge hadt dan nog vermogen over, natuurlijk, dan ware niets gewenschter dan om ook voor de Zending van andere kerken te zorgen.

Maar gelijk het nu staat, zou het ons veeleer hoogen, om hulp bij de Amerikaansche kerken te zoeken, dan dat we hier gehouden zijn, haar van onze armoede bij te staan.

Toch laten we hetgeen men voor de Zending der Amerikaansche kerken in China deed, en nog doen wil thans rusten, maar wat we vragen met ernst, en vragen met aandrang is, dat en de overige leden onzer kerken, en met name zij, die thans voor het Amerikaansche hospitaal in China offerden, onverwijld de handen zullen ineenslaan, om den smaad van onze kerken af te wenden, en te zorgen, dat Dr. Scheurer, zoo spoedig mogelijk, niet een nestig hulpgebouwje, maar een flink en degelijk hospitaal, met kliniek, verknijg; vooral van niet minder altooi dan de hospitalen, die nu reeds in China bestaan, en er nog komen zullen.

Natuurlijk moeten de Deputaten voor de medische Zending, na grondig en veelzijdig onderzoek, een beslissing nemen, waar Dr. Scheurer den medischen Zendingdienst vestigen zal. Men aarzelt tusschen Djocjo en Poerworedjo. Op zichzelf zou men zeggen: Begin met Poerworedjo. Dat is onze hoofd-

vestiging. Daar zijn we thuis. Daar stuit de Zending voorschans op geen moeilijkheden. Daar is Scheurer reeds geweest. Daar werkte hij reeds. Laat dat het centrum worden, vanwaar we uitgaan.

Bij de uitdijding van een tweeden missionairen arts kon men aan Djocjo denken.

Maar voorschans is Poerworedjo de aangewezen plek.

Wat tevens dit voordeel biedt, dat dan aanstands de medische Zending met de paedagogische en ambtelijke Zending in goedend verband kan treden. Immers te Poerworedjo hebben we een Dienaar des Woords, met kerk en pastorie en hebben we tevens de Keucheniuschool.

Zoo kon ons centrum versterkt worden, en de positie van onze Zending op Midden-Java worden geconsolideerd.

Te Poerworedjo kon men dan zoo spoedig mogelijk omzien naar een geschikt terrein, dat Dr. Scheurer zelf zou moeten aanwijzen, opdat het medisch goed, en opgezonde plek gekozen worde, en dan moest een bestek ontworpen, zoo mogelijk ook met ruimte voor een klasse van betalende kranten, en met een geïsoleerde plaats voor besmettelijke ziekten, en vooral met een naar den nieuwsten eisch ingerichte operatiezaal.

Uit dat bestek moest een kostenberekening worden opgemaakt. Berekenend moest ook worden, wat de meubeleering van dat huis, het voorzien van dat huis met toestellen en instrumenten zou kosten.

En als we dat wisten, en ook wisten hoe vele verpleegsters Dr. Scheurer daarbij noodig heeft, dan moest die som snel en ten volle, buiten bezwaar van den gewonen dienst, bijeengebracht, en moesten de zusters zich aanbieden om den medischen dienst daar te gaan bijstaan.

Cijfers noemen kunnen we nog niet.

Sommigen schatten dat het beneden de tien duizend Gulden zal blijven. Laat men dit afwachten. Aan globale berekeningen heeft men ten deze niets. Bestek en plan moet eerst vaststaan en bouwsom en meubeleering moet eerst berekend zijn.

Dit laat zich hooren.

Intusschen schijnt het dat Dr. Scheurer zelf aan Djocjo de voorkeur zou geven; iets wat tot een modelijke beslissing zal nopen; en waarbij wij Deputaten helder inzicht en vroed beleid toebidden.

Doch waar dit hospitaal ook komt, er zal veel geld noodig zijn.

Tot onze blijdschap heeft zich hiervoor te Amsterdam dan ook reeds een damescomité gevormd, waarvan het rondgezonden blijft aldus luidt:

Vereniging „Dr. Scheurer's Hospitaal.“

tot Oprichting en Instandhouding van een Ziekenhuis op Java, ten dienste van de Medische Zending der Gereformeerde kerken.

Het is geen overbodige zaak, waarvoor wij uwen steun vragen. Zal de medische Zending der Gereformeerde kerken aan haar doel beantwoorden, dan moet Dr. Scheurer op Java een Ziekenhuis hebben.

Om een Ziekenhuis op te richten en in stand te houden, is veel geld noodig. Wij komen daarom een beroep doen op uwe beurs, en ook op uwen tijd.

De wijze waarop wij ons voorstellen althans een deel van de kosten der Ziekenverpleging op ons zendingsveld te dragen, is deze:

Van ieder, die ons helpen wil, wordt niet meer dan f. 0.25 per drie maanden gevraagd. De medewerkers zijn verdeeld in hoeden en leden.

Elk hoofd zoekt vier leden. Zoodra hij die heeft gevonden, zendt hij opgave van hunne namen en woonplaatsen aan een nader aan te wijzen persoon.

Ieder hoofd haalt de driemaandelijke contributie van zijne vier leden op in de maanden Maart, Juni, September en December.

Elk half jaar, in het begin van April en van October, wordt door de verschillende hoofden het door hen bijgebrachte geld gezonden te (plaats in te vullen) aan (naam in te vullen), opdat deze het aanstands overname aan de Algemeene Penningmeesteres te Amsterdam, die voorts zorgt voor de toezending aan den Quaestor Missionis der Gereformeerde kerken, of aan de door die kerken aan te wijzen Deputaten voor de medische Zending.

Kan een hoofd niet langer zijn werk verrichten, dan zoekt hij een plaatsvervanger of opvolger, en bericht zulks aan (naam in te vullen), met opgave van naam en woonplaats van het nieuwe hoofd. Kan hij niemand vinden, dan zoekt (naam in te vullen) een plaatsvervanger of opvolger, en doet, totdat die gevonden is, zijn werk.

Wanneer een hoofd leden verliest, zoekt hij andere, en bericht hunne namen en woonplaatsen aan (naam in te vullen).

Een hoofd kan natuurlijk ook door collecteren de gevraagde som (f. 2.50 per half jaar voor hem en zijne leden samen) bij elkaar brengen. Echter raden wij de door ons beschreven wijze als gemakkelijker aan.

Ons dringend verzoek is nu, dat gij ons uwe medewerking verleent, door hoofd te worden, en dan bijgaand intekenbiljet, ingevuld met de namen van uwe vier leden, te zenden aan (naam in te vullen).

Tevens verzoeken wij u, wanneer in uwen kring anderen hoofd kunnen en willen worden, hunne namen en woonplaatsen op te geven aan (naam in te vullen) die hun dan eene circulaire met intekenbiljet zal zenden.

En eindelijk — vergeet ook het gebed voor deze Zending niet.

Mej. J. H. KUYPER, Prins Hendrikdijk 173, president.

Mej. M. W. Hovy, N. Heerengracht 143, secretaresse.

Mej. J. C. RUTGERS, Keizersgracht 192, penningmeesteres.

Mej. C. M. E. KUYPER.

Mej. J. A. M. van SCHULVEN.

De boven omschreven poging ten behoeve van de Zending wordt gaarne aanbevolen door den ondergetekende, die ook op zich genomen heeft, bij deze administratie, in overleg met de Kerkelijke Deputaten voor de Medische Zending (de H.H.: W. Hovy, Dr. N. A. de Gasy Fortman en Dr. P. N. de Vries, te Amsterdam), eenen goeden gang van zaken te helpen bevorderen.

Prof. F. L. RUTGERS.

Amsterdam, Januari 1897.

Dit Comité heeft in andere plaatsen reeds vertakelingen gevonden. En uit vele kleine bijdragen kan een groote som komen.

Veel handen maakt ook hier licht werk.

Stellig zijn we door de vorstelijke gift van f. 10,000, en die andere van f. 1000, reeds een goed eind op weg. Maar laat nu ook andere broeders en zusters die kunnen, wat diep in den zak tasten. Het zou zoo schoon zijn, als, dank zij het vorstelijke begin van deze gave, deze bouw eens zelf *koninklijk* mocht worden.

Doch ook dan zijn we er nog niet.

Dan nog komt meubeleering en onderhoud. En ook daarvoor moet bijeengezameld uit kleinere beurzen.

Kerspel of Wijk?

III.

Tegen de kerkrechtelijke eenheid der plaatselijke kerk legt alzoo niemand onzer, die voor het betrekkelijk recht van kerspelindeeling pleit, verholten lagen.

Is nu in vroeger dagen, schier uitsluitend ter instandhouding van die lokale eenheid van rechtsgebied, de kerspelindeeling bestreden, dan volgt hieruit, dat de traditie onzer vaders ons bij het opkomen voor kerspelindeeling uit geheel anderen hoofde, ganschelijk vrij laat.

Zoolang onder ons een iegelijk toegelief, dat het in elke plaats moet blijven: *een kerk onder éénen hereraad*, alleen indeeling bij taalverschil uitgezonderd, is er van strijd met het verleden geen sprake.

Die strijd blijft wel bestaan, zoolang A en B stand houdt onder de inwoners van eenzelfde stad, die eenzelfde moedertaal spreken, maar die strijd houdt op, waar, gelijk dit door ons blad geschiedt, voor éénheid van de plaatselijke kerk en van de plaatselijke jurisdictie wordt geveerd.

Geheel exceptionele toestanden, gelijk we die een vorig maal, in een denkbeeldig Amsterdam of denkbeeldig Londen bespraken, nu daargelaten, sta dus ook in deze artikelen, die kerkrechtelijke plaatselijke eenheid van het kerkelijk leven duidelijk op den voorgrond, en blijve voorts buiten geding.

Wat ter sprake komt, is uitsluitend de vraag, of men, behoudens deze kerkrechtelijke eenheid, de groote massa voor den dienst al dan niet mag, kan en zal indeelen.

Dit en dit uitsluitend, is de vraag, die ons bezig houdt.

Ons geding loopt, niet over splitsing van de kerk in brokstukken, maar over verdediging van de massa leden in de één kerk, voor den geregelde dienst.

De kerk eischt dienst, dienst die alle leden der één kerk geldt, en die aan allen moet bediend worden.

Bediening des Woords, Bediening der Sacramenten, Bediening van Opzicht en Tucht, Bediening, waar nood ontstaat, ook van de Barmhertigheid.

En nu rijst de vraag, of de één kerk, die kerkelijk één is en blijft, bevoegdheid en roeping heeft, om voor deze velerlei bediening de menigte in groepen in te deelen, of wel dat deze velerlei bediening over allen door dezelfde personen, d. i. over alle kerkleden door alle kerkdienaren moet gaan?

En op deze vraag nu ligt het antwoord eigenlijk reeds gegeven in de praktijk aller eeuwen, waarmee ook de praktijk van het heden overeenstemt; en dat antwoord luidt: Nooit is, in grotere gemeenten, niet gedeeld. Indeeling is *altos* noodzakelijk en onvermijdelijk gebleken. En nooit is tegen het feit zelf van indeeling, in beginsel, bedenking ingebracht.

Van kleine dorpskerken spreken we nu niet. Van indeeling komt eerst sprake, als ge staat voor een massa die ongedeeld niet te overzien en niet te bedienen is.

Dit geldt op elk terrein.

Denk slechts bij wijze van voorbeeld aan het winkeldier.

Op een dorp vindt ge meestal slechts één winkel voor manufacturen, galanterieën en snuisterijen; en in den winkel zelf staat of ligt dat alles door elkaar. Aantal en omvang zijn zoo klein, dat schifting en indeeling hier niet noodzakelijk is, en meest zelfs wordt dat alles door één juifer verkocht, afgeleverd en verrekend.

Maar kom nu eens in den winkel van Sinkel op den Nieuwendijk te Amsterdam. Daar liggen twee winkels tegenover elkaar, en elk dier twee is weer ingedeeld in aparte departementen. In elk dier deelen van winkels is voorts allerlei onderverdeling, voor linnenwaren, wollen stoffen, zijden stoffen, enz. In elk onderdeel is een aparte verkoper of verkoopster. Wie verkoopt verrekent niet, maar één verkoopt en een ander ontvangt het geld. Een derde pakt in. Een vierde zorgt voor expeditie.

Verdeling van arbeid is voor goede orde, spoedige bediening en trouwe plichtsbetrachting op elk terrein des levens regel geworden. Er is verdeling, en in die verdeling controle.

En dan is, wat ge bij Sinkel te Amsterdam vindt, nog slechts kinderspel, zoo ge Sinkels winkels b.v. met de magazijnen van het Louvre te Parijs vergelijkt. Magazijnen die een straat aan twee zijden lang zijn, met allerlei onderscheiden inscripties, en waar zelfs kleine artikelen als handschoenen, lint enz., in een heel afzonderlijke winkel in het groote magazijn verhandeld worden.

En toch blijft én Sinkel én het Louvre één administratie, één zaak, één firma, en alle geld vloeit in één kas en wordt ten slotte op één boek verrekend.

Die methode van indeeling voor den dienst nu volgt men niet alleen in de winkels, maar volgt men thans overal in alle dingen. Op kantoren, op burelen, in fabrieken, bij rederijen, bij de pers, bij het onderwijs. Kortom overal. En dat wel overal niet hetzelfde onderscheid, dat hetgeen op kleine dorpen in één hand is, denk b.v. aan post en telegraaf, in groote steden

gesplitst bediend wordt, opdat de bediening beter loope.

Diezelfde methode nu van indeeling der massa voor het werk der bediening is ook op kerkelijk terrein volstrekt niet vreemd, maar integendeel reeds vanouden datum, gelijk te Amsterdam, te Rotterdam en elders, aan oud en jong bekend is.

Men deelde in en deelt nog in voor de Diaconie en in de Diaconie. In de Diaconie door de verzorging van weezen, van otoden van dagen, van huissittende armen, van administratie enz., aan afzonderlijke groepen van Diakenen op te dragen. En zoo ook voor de Diaconie door de stad in wijken in te deelen, die wijken met de namen der straten aan te geven, en de Diaconale verzorging der wijken aan met name genoemde Diakenen op te dragen.

Toch breekt dit de eenheid der Diaconie niet.

Uit alle wijken komen de broeders Diakenen straks saam in algemeene Diaconale vergadering; daar worden de gemeenschappelijke belangen besproken; en daar vallen de beslissingen.

Bepaalde Diakenen collecteren in een bepaald kerkgebouw, en bedienen een bepaald wijk, en nochtans beraadslagen allen saam in hun saamkomsten. Het blijft één kas, één boekhouding, één regel.

En deze noodzakelijkheid om diaconaal in te deelen zit er zoo vast, én bij de Diakenen zelve, en bij de gemeentelieden in, dat men vragen zou, of de kerkeraad onzinnig ware geworden, als hij eens het besluit nam, om alle Diakenen rond te laten beedelen in alle wijken, de één weke in wijk A en de andere weke in wijk B.

Men zou dadelijk zeggen: Dan kennen de Diakenen hun menschen niet. Dan opent ge de deur voor allerlei misleiding en ongerechtigheid. Vaste indeeling met onderscheiden bediening is noodzakelijk.

Onder de broeders Ouderlingen vindt ge hetzelfde stel.

Ook hier indeeling van de groote massa in onderscheiden wijken, en evenzo indeeling van den kerkedienst naar de kerkgebouwen.

Niet alle Ouderlingen in alle kerkgebouwen, maar het stel Ouderlingen naar de kerkgebouwen ingedeeld. En zoo ook, niet alle Ouderlingen voor alle wijken, maar een bepaald aantal Ouderlingen voor elke wijk aangewezen. Meestal zelfs nog met onderverdelingen. Ouderling A voor wijk I rechts, Ouderling B voor wijk I links. En zoo verder.

En ook hier spreekt die indeeling zoo vanzelf, dat men vragen zou, of de kerkeraad met alle vroed beleid den spot dreef, indien hij morgen den dag besloot, om die indeeling en verdeling prijs te geven, en de Ouderlingen weke aan weke liet roodbedienen bij toerbeurt in alle wijken.

Ieder zou gevoelen, dat er dan van huisbezoek en opzicht *niets* hoegenaamd terecht kwam. Dat de Ouderlingen de menschen niet zouden kennen, in de huisgezinnen vreemdelingen zouden zijn. En dat de grootheid der massa den dienst zou verzwaken en feitelijk vrijdelen.

Zelfs bij de leerende Ouderlingen of Predikanten is hetzelfde stel van indeeling toegepast.

Elke Predikant krijgt zijn wijk. Zijn er tien Predikanten, dan wordt de stad in tien wijken ingedeeld. Zijn er vijf, dan in vijf. Maar altoos is er indeeling, en is aan een Predikant een eigen, bepaalde prijs toegevoegd, die dan voor zijn rekening ligt. In die wijk bezoekt hij de leden. In die wijk vertroost hij de kranten en stervenden. In die wijk zoekt hij de kinderen voor zijn catechisatie.

Slechts zij opgemerkt, dat de gebrekkigheid der kerkelijke bediening er toe geleid heeft, om bij de broeders Predikanten die indeeling allengs geheel illusoir te maken.

Men gaf namelijk aan een Predikant te Amsterdam, als hij pas kwam, een wijk van soms 10,000 leden, en als er na jaar en dag een ander jong Predikant kwam, dan werd die wijk weer *opgehangen* en schoof de voorlaatste die zware wijk jilings op den laatstegekome over, en ging hij naar een wijk van ± 8000 leden. Een volgend jaar verhuisde hij dan weer naar een wijk van ± 6000. En zoo takelde het af, tot hij op later leeftijd een wijkje van ± 2000 leden had. En eindelijk van allen wijkdienst werd ontslagen.

Deze verkeerde wijze van handelen nu heeft feitelijk het huisbezoek der Predikanten in een kerk als die van Amsterdam vernietigd. Wie toch één jaar in een wijk van 10,000 leden, d. i. van ± 2500 gezinnen bediend heeft, kon, al rekent ge twee dagen gedurende 40 weken voor huisbezoek, elke dag op tien gezinnen stellende, niet meer dan 2 x 40 x 10 d. i. 800, of nog niet één derde van de 2500 gezinnen, eenmaal, en dan nog slechts vluchtig bezocht hebben. Reken ge daarbij nu, dat ge in Amsterdam den man zelden anders dan na zeven uren des avonds thuis treft, dat de kinderen den heelen dag op school zijn, en dat ge thuis overdag zelden anders vindt dan een druk bezette vrouw met een paar zeer kleine kinderen, dan springt het in het oog, hoe zulk huisbezoek puur tijdverwisting was, en hoe de overtuiging van deze volkomen doelloosheid, ten slotte den besten Predikant moest afmatten; te meer daar men zelden in zijn wijk woonde, eenvoudig wij men niet telkens niet de wisseling van de wijk verhuizen kon.

Zelfs nu nog teid b. v. de Gereformeerde kerk B in die stad slechts 6 Predikanten op een kleine 30,000 zielen, en nu begrijpt toch ieder wel, dat het eenvoudig feitelijk onmogelijk is, dat een Predikant voor twee predikanten zich degelijk zal voorbereiden, tal van catechisatie houden, allerlei vergaderingen bijwonen, en op de hoogte zijner studie blijven, om dan nog de pastor loci te zijn van ± 1200 huisgezinnen, over een zede deel van deze groote stad in allerlei

Amsterdam

Het Amsterdamsche gewoone schoolen gevoel, maar cijfers, stuk paedagog.

Het kon di over het zoo i van een man jare over één zijn denkbeeld.

Onze lezers schoon het stuk dit jaar gaf hij over de studie waarvan we l onze lezers vo

De natuurwet standpunt, waar een groot deel zij volgen. Na mant en inductie die deze methode wijs is het dan betekenis des aandacht der le ne waarde mag of de vruchten onder lijden. I beletten te wijz aan vele natuur ken, eene eenzijd naars van and schitterende resu hume sanctie g

In deze gese ligt juist het ge tuurwetenschapp Waarneming van teiten onder al door sommigen der wetenschap men waarnaemt, algemeene gezeic beweging, en zo tot mechanica in

Ook zonder i wing der dingen tenschappelijke eene neiging bij ting te komen, richting geleid v scholen is dat g op de Gymnasia natuurkundige wijd d laatste n ten tijd bested natuurwetenschap men hare metho schiedtens gaat afzonderlijk waa staande uitgaat dan slechts als vating der vers achtspunten vo subjectieve vora

Sedert de da deze methode i inductieve metho met hare onder woordig de eig